

مهم ترین عامل مؤثر در رشد فزاینده فعالیت های علمی یک کشور، انجام تحقیق و پژوهش مستمر و هدفمند از جانب محققان و پژوهشگران آن است و از آنجا که دانشگاه اصلی ترین پایگاه جذب نیروهای نخبه و فعال محسوب می شود، ضروری است تا بستر مناسب برای اجرا و به ثمر نشستن این فعالیت ها را نیز فراهم کند. دانشگاه پیام نور، به عنوان یکی از دانشگاه های فعال کشور، سهم عمده ای در تحقیقات و پژوهشهای دانشگاهی را به خود اختصاص داده است. معاونت پژوهشی دانشگاه با همکاری مدیریت های تابعه و همکاران شاغل در مدیریت تحقیقات، مدیریت همکاری های علمی و صنعتی و کارآفرینی و مدیریت خدمات پژوهشی و کتابخانه ای در راه نیل به اهداف تعیین شده از هیچ کوششی دریغ ننموده است. به منظور آشنایی همگان با بخشی از فعالیت های این معاونت در ابتدا فعالیت های مدیریت تحقیقات را توضیح داده و در ادامه فعالیت های دیگر حوزه های این معاونت شرح داده می شود.

• فعالیت های مدیریت تحقیقات

۱- طرح های پژوهشی

از جمله فعالیت های مدیریت تحقیقات ایجاد بستر مناسب جهت انجام طرح های پژوهشی توسط اعضای علمی است که قبل از تفویض اختیار به استان ها، عمدتاً به صورت متمرکز، توسط این مدیریت انجام می پذیرفت. پس از ابلاغیه شماره ۱/۷۲۶۹۶ مورخ ۸۶/۹/۱۱ ریاست محترم وقت دانشگاه و نامه شماره ۵/۴۹۶۹ مورخ ۸۶/۹/۲۷ معاون محترم پژوهشی در رابطه با تفویض اختیار انجام امور پژوهشی به استان ها و بر اساس آیین نامه نحوه حمایت از فعالیت های پژوهشی دانشگاه پیام نور، منضم به نامه شماره ۵/۵۲۲۸ مورخ ۸۶/۱۰/۲۵، نحوه انجام طرح های پژوهشی تغییر پیدا کرد و در حال حاضر به شرح ذیل انجام اینگونه طرح ها دنبال می شود.

الف - طرح های پژوهشی با سایر نهادهای دولتی و غیر دولتی

یکی از زمینه های فعالیت پژوهشی دانشگاه همکاری با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی است. به منظور لحاظ امتیازات متعلق به اینگونه طرح ها، ضروری است مجری نسبت به اخذ مجوز از دانشگاه، با تکمیل فرم مربوط که در سایت دانشگاه به آدرس www.pnu.ac.ir موجود می باشد، اقدام نماید. چنانچه نهاد مذکور انجام طرح تحقیقاتی مورد نظر را تنها از طریق دانشگاه محل خدمت مجری میسر بداند در این صورت از سوی دانشگاه توافقنامه داخلی با عضو علمی برای انجام طرح پژوهشی واگذار شده، حسب مورد، از طریق استان مربوط و برای اعضای هیأت علمی سازمان مرکزی از طریق مرکز تحصیلات تکمیلی منعقد می گردد.

ب - طرح های پژوهشی در قالب اعتبار ویژه گرانت (حمایت های افقی)

عضو هیأت علمی شاغل یا بازنشسته/دستیار علمی/عضو هیأت علمی مامور یا انتقالی از سایر دانشگاه ها می تواند در قالب اعتبار ویژه گرانت تخصیص یافته به وی از طریق استان مربوط/مرکز تحصیلات تکمیلی، حسب مورد، و با توجه به ضوابط اقدام به پیشنهاد و اجرای طرح پژوهشی نماید .

ج - طرح های پژوهشی در قالب نیازهای محلی استان (حمایت های عمودی)

دانشگاه های استانی می توانند فقط نیازهای محلی خود را بر اساس پیشنهاد اعضای هیأت علمی و دستیاران آموزشی به تصویب شورای پژوهشی استان برسانند و برای هر مورد حداکثر تا ۳۰ میلیون ریال عقد قرارداد نمایند. هزینه این طرح های در قالب نیازهای محلی خارج از اعتبار گرانت مورد نظر تامین می شود.

بدین منظور عضو هیأت علمی/دستیار آموزشی باید پیشنهاد خود را با تکمیل فرم مربوطه به شورای پژوهشی استان ارائه تا پس از تایید طرح، نسبت به عقد قرارداد مربوط اقدام شود. اعضای هیأت علمی سازمان مرکزی نمی توانند از این بند استفاده کنند.

د- طرح‌های پژوهشی در قالب محورهای اولویت‌دار نیازهای تحقیقاتی(حمایت های عمودی)

اعضای هیأت علمی و دستیاران آموزشی دانشگاه می توانند در قالب حمایت های عمودی بر اساس محورهای اولویت دار نیازهای تحقیقاتی دانشگاه که در سایت دانشگاه موجود است پیشنهاد خود را با تکمیل فرم مربوط به معاونت پژوهشی دانشگاه در سازمان مرکزی ارائه تا پس از تایید شورای پژوهشی دانشگاه نسبت به عقد قرارداد اقدام شود.

ه - طرح‌های پژوهشی محورهای اولویت‌دار در حوزه فناوریهای پیشرفته(حمایت های عمودی)

اعضای هیأت علمی /دستیاران آموزشی دانشگاه می توانند در حوزه فناوری های پیشرفته و با توجه به محورهای تعیین شده که در سایت دانشگاه موجود است، پیشنهاد خود را با تکمیل فرم های مربوط به معاونت پژوهشی دانشگاه در سازمان مرکزی ارائه تا پس از تایید شورای پژوهشی دانشگاه نسبت به عقد قرارداد اقدام شود.

۲- پاداش مقالات

از دیگر فعالیت های مدیریت تحقیقات اختصاص پاداش به مقالات اعضای هیأت علمی است. تا قبل از تفویض اختیار به استان ها بررسی مقالات برای پرداخت پاداش از طریق سازمان مرکزی صورت می گرفت. براساس مصوبه پنجمین صورتجلسه هیأت رئیسه عام مورخ ۸۵/۷/۱۲ و با توجه به اعلام ابلاغیه تفویض اختیار شماره ۱/۷۲۶۹۶ مورخ ۸۶/۹/۱۱ ریاست محترم دانشگاه و بند ۴ بخشنامه شماره ۵/۴۹۶۹ مورخ ۸۶/۹/۲۷ معاون پژوهشی دانشگاه اعضاء هیأت علمی، کارکنان اداری و دانشجویان می توانند با توجه به «دستورالعمل پرداخت پاداش برای مقالات چاپ شده در نشریات، مجموعه مقالات همایش ها و اختراعات مخترعان» و با تکمیل فرم های مربوط از طریق استان / مرکز تحصیلات تکمیلی، حسب مورد درخواست پاداش نمایند.

۳- همایش های علمی داخلی

از سال ۱۳۸۰ اقدامات مربوط به برگزاری همایش های علمی داخلی از سوی مدیریت تحقیقات انجام پذیرفته است. پس از تفویض اختیار انجام شده، برگزاری همایش های استانی و تخصصی (دانشگاهی) به شورای پژوهشی استان ها واگذار شده است. دستورالعمل برگزاری همایش های علمی و فرم درخواست برگزاری همایش علمی در سایت دانشگاه موجود می باشد.

۴- کارگاه های علمی داخلی

به منظور ارتقاء سطح دانش و مهارت های اعضای هیأت علمی دانشگاه از سال ۱۳۸۳ اقدامات مربوط به برگزاری کارگاه های علمی داخلی از سوی مدیریت تحقیقات انجام پذیرفته است. پس از تفویض اختیار انجام شده برگزاری کارگاه های علمی داخلی به شورای پژوهشی استان ها واگذار شده است. دستورالعمل برگزاری کارگاه های علمی داخلی و فرم درخواست برگزاری کارگاه علمی داخلی در سایت دانشگاه موجود می باشد.

۵- همایش های علمی بین المللی خارج از کشور

اقدام به منظور شرکت اعضای هیأت علمی در همایش های علمی بین المللی در خارج از کشور از دیگر اموری است که تا قبل از تفویض اختیار به استان ها در مدیریت تحقیقات سازمان مرکزی به انجام می رسید. پس از ابلاغیه تفویض اختیار مقرر گردید که اعضای هیأت علمی / دستیاران آموزشی فرم درخواست شرکت در همایش را به انضمام سایر مدارک لازم به رئیس شورای پژوهشی استان / مرکز تحصیلات تکمیلی، حسب مورد، ارسال نمایند تا سایر اقدامات براساس دستورالعمل شرکت در همایش های علمی بین المللی خارج از کشور انجام پذیرد.

۶- چاپ کتاب های فرادرسی

اقدام در مورد بررسی و تأیید چاپ کتابهای فرادرسی از دیگر اموری است که در مدیریت تحقیقات انجام می پذیرد. از کتاب های فرادرسی چاپ شده از سال ۱۳۶۹ تاکنون می توان به ۲۸ مورد کتاب ترجمه شده و ۷ مورد کتاب تالیفی توسط اعضای هیأت علمی این دانشگاه اشاره کرد. شایان ذکر است که تعداد ۸ کتاب نیز در مراحل نهایی چاپ است.

۷- پژوهشنامه

به منظور جمع آوری کلیه اطلاعات و فعالیت های تحقیقی انجام شده توسط پژوهشگران از آغاز تأسیس دانشگاه پیام نور در سال ۱۳۶۷ تاکنون، پژوهشنامه ای تدوین شد که شمای فعالیت های انجام شده در سال های ۱۳۶۷ تا ۱۳۸۵ در آن منعکس شده است. در جدول ذیل آمار و مضامین پژوهشنامه، به تفکیک سال های انتشار آمده است :

آمار موارد مندرج در پژوهشنامه دانشگاه پیام نور										
سال انتشار	۷۵- ۱۳۶۷	۷۷- ۱۳۷۵	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵
مقاله های چاپ شده در نشریات	داخلی	علوم پایه	۹	۱۲	۴	۷	۳	۴	۴	۴
		علوم انسانی	۱۳	۴۱	۲۴	۲۴	۲۶	۲۲	۹	۲۱
مقاله های چاپ شده در مجموعه مقالات	داخلی	علوم پایه	۳		۳	۴	۲	۲	۹	۱۰
		علوم انسانی	۲	۱			۱	۰	۱	۱
مقاله های چاپ شده در نشریات	خارجی	علوم پایه	۳		۳	۴	۲	۲	۹	۱۰
		علوم انسانی	۲	۱			۱	۰	۱	۱
مقاله های چاپ شده در مجموعه مقالات	داخلی	علوم پایه	۱۷	۹	۱۰	۹	۹	۶	۱۳	۳۲
		علوم انسانی	۲۴	۳۴	۱۴	۱۵	۲۲	۱۳	۱۶	۹

۵۴	۱۲	۱۶	۳۴	۳۸	۳۳	۱۷	۱۸	۴۳	۱۹	علوم پایه و علوم انسانی	خارجی	همایش ها
۳۳	۲۱	۱۹	۱۴	۱۱	۷	۹	۱۲	۳۳۱	۳۳۹	علوم پایه	در داخل دانشگاه	کتاب های چاپ شده
۶۵	۲۵	۱۶	۱۶	۳۱	۱۸	۱۵	۱۷	۵۶۰	۳۳۷	علوم انسانی		
۶	۶	۵	۵	۳	۱	۶	۶	۶		علوم پایه	در خارج از دانشگاه	
۱۱	۸	۱۳	۸	۱۱	۱۰	۸	۲	۲۴		علوم انسانی		
۳۶	۳۳	۳۵	۱۷	۹	۷	۵	۶	۴	۲	علوم پایه		چکیده طرح های پژوهشی
۲۱	۱۰	۱۵	۱۶	۱۲	۷	۸	۴	۹	۳	علوم انسانی		
			۲							علوم پایه		فیلم
										علوم انسانی		ویدیویی
			۲							علوم پایه		نوارهای صوتی و تصویری
										علوم انسانی		
۱۰	۱	۴								علوم پایه و انسانی		فعالیت های برجسته پژوهشی اعضای هیات علمی
۸۶										علوم پایه و انسانی		فعالیت های برجسته و شاخص مراکز مختلف دانشگاه
۲۱۴										علوم پایه		مقاله های حمایت شده
۹۲										علوم انسانی		مقاله های حمایت شده
۵												مجلات تخصصی پیک نور

۹۰										نفرات برگزیده اولین جشنواره پژوهشگران و پدیدآوردگان آثار علمی و پژوهشی برتر
۳۶۰										پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد
۲۵										دانشجویان برتر دانشگاه در عرصه های مختلف علمی
۵										اختراعات ثبت شده اعضای هیات علمی
۱۳										اختراعات ثبت شده دانشجویان
۱۰										کارگاه های برگزار شده
۶										همایش های برگزار شده
۹										سمینارهایی که مورد حمایت علمی و مالی

											دانشگاه قرار گرفته اند
۲											تفاهم نامه ها و قراردادهای بین المللی
۱											گزارش علمی و تحقیقاتی
۹											ماموریت های خارجی

۸- انتشار مجلات تخصصی دانشگاه در گروه نشریات

یکی دیگر از زمینه‌های رواج پژوهش و تحقیق در دانشگاه پیام نور انتشار مجلات علمی به منظور رونق گرفتن پژوهش اعضای محترم هیأت علمی در قالب تألیف مقالات تخصصی است. به همین سبب مجوز انتشار دو مجله یکی در حوزه علوم انسانی در سال ۱۳۸۲ و دیگری در حوزه علوم پایه در سال ۱۳۸۵، در قالب فصلنامه به زبان فارسی، از وزارت محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی اخذ و اقدام به نشر آنها شده است. به لحاظ کمی مجله پیک‌نور علوم انسانی از آغاز انتشار تاکنون، به طور مرتب، چاپ شده و تاکنون از پیک‌نور علوم انسانی ۲۳ شماره و از پیک‌نور علوم پایه ۳ شماره منتشر گردیده است.

شایان ذکر است که در سال‌های اخیر، مجله پیک‌نور علوم انسانی علاوه بر چهار شماره در هر سال، یک شماره تخصصی به عنوان ضمیمه و در هر شماره نیز یک مقاله به زبان انگلیسی منتشر کرده است. مجله پیک‌نور علوم انسانی، به لحاظ کیفی نیز روندی رو به رشد داشته و پس از انتشار سال اول به طور عمومی و جُنگ‌گونه، از سال دوم، با کیفیتی غنی‌تر و به صورت تخصصی منتشر گشته است. موضوعات تخصصی منتشرشده بدین قرار است:

- آموزش و یادگیری (۴ شماره)
- زبان و ادبیات (۳ شماره)
- اقتصاد (۲ شماره)
- فلسفه و معارف اسلامی (۲ شماره)
- تربیت بدنی (۱ شماره)
- علوم اجتماعی (۱ شماره)
- جغرافیا (۱ شماره)
- کتابداری (۱ شماره)
- مدیریت (۲ شماره)
- تاریخ (۲ شماره)

جریان هرچه تخصصی‌تر شدن مجله همچنان ادامه دارد و به زودی به مناسبت بیستمین سالگرد تأسیس دانشگاه پیام نور «ویژه نامه آموزش از راه دور» منتشر خواهد شد.

از مجله پيكنور علوم پایه ۲ شماره منتشر گشته و هیئت تحریریه مجله درصدد ایجاد تمهیدات لازم جهت انتشار مجله به صورت تخصصی است.

علاوه بر این، اقدامات متعدد دیگری نیز در گروه نشریات انجام می‌شود که از زمره آنها موارد ذیل شایان ذکرند:

- (۱) تشکیل پرونده مقالات
  - (۲) بررسی ساختاری مقالات
  - (۳) تعیین داوران مقالات
  - (۴) تشکیل جلسات هیئت تحریریه و بررسی نتیجه داوری‌ها در این جلسات
  - (۵) مکاتبه با مؤلفان و داوران
  - (۶) انعقاد قراردادهای تخصصی مورد لزوم
  - (۷) توزیع مجله در سطح داخلی، شامل سازمان مرکزی و استان‌های سی‌گانه و در سطح خارجی، شامل دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی سراسر کشور
  - (۸) پیگیری مکاتبات با وزارت علوم تحقیقات و فناوری درخصوص اخذ درجه علمی _ پژوهشی.
- ضمناً، معاونت پژوهشی در نظر دارد مجلات دیگری در زمینه‌های تخصصی خاص منتشر نماید. بدین‌منظور اقدامات اولیه و رایزنی‌های لازم انجام شده است.